

HÍRMEG

NAPLO

Elfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4-50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfajtájos: Baranyay Lajos.

Az új hadikölcsön és a kistőke.

Az a nép, amelynek nincsen elég hadiszere, élelmiszere, alul marad a népek harcában. Így van ez a hitellel is, csakis akkor győzhetünk, ha teljes áldozatkészséggel rendelkezésre bocsátjuk a haroru sikeres folytatásához szükséges pénzt s így lehetővé tesszük, hogy vitéz katonáink végleges győzelmet arassanak és a jövő békés fejlődést biztosítsák.

A hadikölcsön azonban nemcsak ebből a szempontból fontos. Megvan az a fontossága is, hogy soha nem remélt kamatoztatási lehetőséget nyújt a kistőkének, amellyel az állami papirokat a legszelebb rétegekben népszerűsíti s így egyre közelebb visz bennünket ahhoz az ideális állapothoz, hogy az államnak a saját polgárai legyenek a hitelezői és az államkölcsönök után fizetett kamatok ne vándoroljanak ki a külföldre.

A hadikölcsönre való felhívás egyaránt szól a nagy- és kistőknek. Hogy a kistőknek is milyen fontos szerep jut a hadikölcsön körül, azt legjobban bizonyítja, hogy az első és második hadikölcsönre mintegy 58.000 tételben 73 millió koronát, a második hadikölcsönre mintegy 73.000 tételben 75 millió koronát jegyezték. Ezek a számok legényesebb bizonyítékai annak, hogy megfelelő koncentrációval az egészen kis tőkék-ből mily hatalmas tőkeerőt lehet kovácsolni.

Az eddigi hadikölcsönjegyzésekkel azonban éppen nem merütek ki a források. A nemzet anyagi teljesítő képességétől meg igen sok teik ki. Részletes statisztikai adatok egyelőre nem állanak rendelkezésre, de annyit máris tudunk, hogy eddig a népességnek csak 3%-a adta felét ilyen irányú áldozatkészségének. Folytatni kell tehát ezt az akcióát és a hadikölcsön céljaira kell fordítani minden olyan tőkét, amely másnonnan elvonható. Tehát fontos szerep jut a harmadik hadikölcsön kibocsátása alkalmából a kistőknek.

Mint jegyzési hely, ezuttal is a postakarakékpénztár s a annak közvetítő hivatalai: az összes postahivatalok, továbbá valamennyi adóhivatal és állampénztár, továbbá az Osztrák-magyar bank és fiókjai, valamint mindazok a pénzügyi szervezetek szerepelnek, amelyek ilyen minőség-

ben a mult alkalommal is szerepeltek.

A kötvények 50, 100, 1000, 5000 és 10.000 koronás címletekben kerülnek kibocsátásra, 50 koronás címletek azonban csak annyiban fognak kiadni, amennyiben az aláírt összeg más címlettel ki nem egyenlíthető. A kamatozás hat százalékkal történő utólagos felévi részletekben. Az első szelvény 1916 május 1-én lesz esedékes.

Azok, akik a befizetésekre takarékbetétjüket kívánják fordítani, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek a közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

Az aláírási ár minden 100 ko-

Háború.

Szerblai győzelmünk.

A szövetséges hadseregek támadásai tegnap is mindenütt előrehaladtak.

A Macsva legnagyobb része birtokunkban van.

A Kolubara torkolatának mindkét oldalán a folyón átszállított császári és királyi csapatok éjféli körül elfoglalták Obrenovac városát és az attól délkeletre levő magaslatokat.

Belgrádtól

délre előnyomuló szövetséges csapatok az ellenséget üldözve, Ripanjon túl nyomultak előre. Egy osztrák és magyar hadoszlop szuronyal elfoglalta Grockától délre levő Cigányhegyet és összeköttetést létesített az alsó Morava mindkét partján eredményesen előnyomuló német hadosztályokkal.

Az Avala

körül és a Gröckától északnyugatra levő állásokért három napon át folytatott harcban csapataink 15 szerb tisztet és 2000 főnyi legénységet fogtak el.

A bolgárok elragadták az ellenségtől a Pirottól keletre levő első védelmi vonalat és Vranje vidékéig nyomultak előre.

Az orosz harctér.

A Deraznától északnyugatra levő Boguslavka falunál az ellenség három ízben intézett eredménytelenül rohamot egy honvéddadosztály hadállása ellen. Tüzeléssel és közelharcban vertük vissza.

A mielnk 3 tisztet és több mint 500 főnyi legénységet fogtak el, valamint 2 gépfegyvert zsákmányoltak.

rona névértékért: október 30-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 korona 10 fillér, október 30-át követő időben 1915. november 17-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 korona 40 fillér. Ha pedig négy részletben történik a befizetés, az 1915 évi október 18-tól november 17-ig bezárólag terjedő egész aláírási határidőben történő aláírásnál 98 korona.

A kamatozás tehát valójában meghaladja a 6 %-ot.

Amikor tehát a harmadik hadikölcsön alkalmából a hazafini köteleesség teljesítésére hívatkoznánk, voltaképpen nem is áldozatról van szó. Hogy pedig ezt a köteleiséget mindenki teljesíteni fogja, abban nem kételkedünk.

Utazás egy próbavágás körül.

A publikum panaszkodik, hogy drága a hus, a zsír, a kolbász, a szalonna, a kocsonya, a tőpörtyű. Egy szóval minden, ami disznótermék és henteskézen megy keresztül.

A város rendőrkapitánya főszemmel, jót akar és sorra bünteti a város legelőkelőbb hentesiparosait, akiket szolid, komoly üzletembereknek tartottunk.

A hentesek megérzik, hogy baj van. A 3—500 korona büntetés sem bliktri, de az erkölcsi reputáció, a közönség bizalmának fenyegető megfolytatózása még komolyabb veszedelem.

Egyikük, Marschall Nándor gondolkodást és nagyot, vállalkozik arra, hogy kinyitja a publikum szemét, pörre vetközeti a hebe-hurgyán és igazságtalanul itélkező és bírságoló főkapitányt s bebizonnyítja, hogy — a hentesek a tönk szélén állnak.

A művelet így történik: Egy ködös, esős októberi vasárnapreggel en utolsók nyikkan egy 152 kilós mangalica s élettelen tetemét előkelő társaság állja körül mely meghatottsággal. A „drága” élet elmúlása felett érzett nagy fájdalom csak az eljövendők várása keltette izgalom mérsékli. Négy tagból áll az areopág. Tagjai: Kovács Á. Sándor, Boross Sándor, Veszely Ernő és Fleischer Géza. Mint látható, részben szakértők, részben szaknemertők. S mellettük a vadló ügyész, akárom mondani: Marschall Nándor. Ajkai körül diadalmas mosoly játszik. Ilyen lehetett a tekintete Julius Caesarnak, mikor átlépte a Rubikont és mondotta: veni, vidi, vici. (Vagy nem akkor mondta? Mind-egy.)

A próbavágás eredményéről egy

kommuniké tájékoztatja a zsirtalan publikumot. Nem írom le újra, mert a papíros elszégyenli magát. Olvasható a F. N. október 19-iki számában. A disznó révén Marschall Nándor netto bevétele: 9-40 K, írva: kilenc korona 40 fillér.

Nem tudom, miként vélekedik a t. publikum ennek a próbavágásnak az eredményéről. Az alábbiakban — legyen a címe: „Utazás egy próbavágás körül” — megpróbálok elmondani: mit gondolok én.

Először. Elfogadom a kommuniké összes adatait. A disznó árát, a hús osztályozását, a veszteséget, mind. Mert én jó ember vagyok, s nincs okom kételkedni. De!

Másodszor. Kételkedem abban, hogy tényleg 22 kiló másodrendű hús adatik el egy ekkora disznóból 4 koronás áron. Egy asszonytól hallottam a megjegyzést, hogy ő sohasem kap a hentesüzletben másodrendű húst. Ez az osztályozás (talán a kocsonyahus kivételével) tisztán henteszakkifejezés. Az elárúításnál a publikum alig veszi észre.

Harmadszor. A vér, szőr, a belek a veszteségszámlán szerepelnek. Ez egészen rendben volna, ha a prakszisban a belek a különböző kolbászárak árán nem mennének. A disznósajt, a véreshurka, a virsli, a kolbász, a patikaáron vásárolt szalámi bőre épügy szerepel az áru sulyában, mint a beletömött, legtöbbszőr nem elsőrendű hús.

Negyedszer. A zsírolvasztásnál 8-5 kiló veszteség van kiténtve. Elfogadom. De kérдем: miért nincs viszont a véreshurka s egyéb kolbászárknál feltüntetve, mint nyereség a vér és tüdő és szemlyc és tömördek víz, mint a közönséges olyanok fizet meg mint azok húsanyagát?

Ötödször. A sertés husa általában sohasem kerül nyers állapotban a piacra. (Most nem a piaci kimerőkről van szó.) Tekintélyes része, mint 10—13 koronás szalámi és egyéb kolbászárú jut forgalomba. Ennek feltüntetése is hiányzik a kommunikéből. Ugyanezt kell konstatálnom a horribilis-áru sonkárol, melyről szintén nem szól a vasárnapi próbavágásról szóló jelentés. Hozzávetőleges számítás szerint az eddig felsorolt dolgok különbözeti ára nem messze marad 100 koronán alul.

Zárlat. Csodálom először, hogy Marschall Nándor és társai ily csekély 9-40 K-nyereségből hogyan tudnak házbért, adót, világitást, személyzetet fizetni, felszerelést pótolni — élni. Csodálom

másodszor, hogy miként tudják közülük többen ily mostoha viszonyok ellenére a 20.000 koronás hadiadót fizetők sorába jutni. Csodálom

harmadszor, hogy miért nem irják ily körülmények között üzletük fölé, hogy

Önzetlen népelelmező vállalat.

Nem értem negyedszer, hogy közegészségügyi hatóságunk miért nem érzimagát indítva arra, hogy ezeket a szerencsétlen, altruismus progressivusban szenvedő, önmagukat, családjukat tönkretévő embereket megfiigyelje.

Aggódom

ötödösör, hogy a próbavágáson jelenvolt bizottságnak, a hentesek szomorú sorsán bánkódó tagjai a nagy fájdalomtól szivbajt kapnak. Indítványozom

hatadosor, hogy faragassunk mi, boldog fogyasztók, technoscigánnyal egy szobrot, (alakja tetszés szerint) de lehetőleg a hentesipar köréből) s verjünk bele szegeket, de sokat, a háboru alatt anyagilag megrokant hentesek segélyalapja javára De ezt komolyan mondom, mert, ha Marschall Nándor vasárnapi próbavágása és vele kapcsolatos számítása s kihozott nyeresége komoly dolog és nem porhintés, akkor én vallom elsőnek, hogy egy üzletember abból a keresetből meg nem él s akkor nem a doberdói hős katonák, hanem ők a háboru tiszteleire legméltóbb áldozatai.

Ha pedig a próbavágók erre azt mondanák, hogy nem minden sertésnél van ez így, mint most vasárnapi volt, mert máskor a dolog jobban áll el, több, sokkal több hasznuk is volt, van és lesz; arra azt válaszolom, hogy akkor ez a próbavágás misztifikáció volt, a publikum becsapása, a rendőrfőkapitány meggyanúsítása, kendőzések oly üzleti erkölcsöknek, amelyek miatt maguk a hentesek is úgy érzik, hogy szegényelni kell magukat.

NB. Kiváncsi volnék, mit szól a négyesbizottság a próbavágáshoz? Mert erről még nem kaptunk kommunikét.

Girardi.

— **Hajottaknap** jelszórume-gváltás. Örvendetes jelenségként üdvözöljük a közönségnek azon mozgalmát, hogy a halottak napjára szánt koszorukat jótékony célra való adakozással megváltják. Ha ez a nemes mozgalom nagyobb arányokat ölt, úgy akkor tekintélyes összeg fog egybegyülni a háboru kárvallottainak. S mi reméljük, hogy meg is lesz, mert ilyenek ismerjük Szfahérvár közönségét, amely a hosszú háboru alatt a legnagyobb dícséretreméltóan bebizonyította áldozatkészségét. Sőt hisszük, hogy a vármegye is így fog gondolkodni, amelynek közönségi egyszerűen páratlanul állnak az országban a háborus adományozások terén. Eddig a következők váltották meg a halottaknapjához: Nagy Ignác, dr. Molnár Károlyné 20—20 K, dr. Varga Zsigmond 10 korona.

Hindenburg-hősök.

Dani László közlegény szintén a Beszkidekben folytatott ütközetekben tüntette ki magát. Mint újonc különös bátorságot tanúsított, így pl. az április 2-án történt ütközetben, midőn rajparancsnoka elesett, feltalálva magát, átvette a rajparancsnokságot, embertől-emberhez menve buzdító szavaival bátorságra, nyugodtságra bírta bajtársait, s főleg figyelmeztette embereit a helyes irányzék, a nyugodt, pontos célzás betartására.

Dani László közlegény a vitézségéért a kis ezüst vitézségi érmet kapta.

Orbán István tizedes, az egyik gépfegyverosztagban már hónapok óta példaadó halált megvetettséggel és önfeláldozóan küzdötté végig a kárpáti harcokat. A legválásosabb helyzetekben bátran és hidegvérrel példaadó nyugodtsággal s félelem nélkül nyugodt osztagjában, s a legnagyobb golyózápor közepette is egyik legnagyobb támasza volt parancsnokának. Így a Beszkidokban április 2-án az ütközet alkalmával a legnagyobb vitézségi és gyalogsági tűzben, miután már szakaszában a legtöbb ember megsebesült a fentemlített nyugodtságot és bátorságot adva példaként, vitézül kitartott fegyvere mellett.

Páratlanul álló vitézségéért a nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Wolf Henrich tizedes a mozgósítás napjától a harctéren van, a segélyhelyen végezte kötelességét különös szeretettel s bámulatraméltó önfeláldozással kezelve sebesültjeit, illetve betegeit. Minden pihenés nélkül fáradságtalanul szolgálta ki a hozzá jövő sebesült tiszteteket s legényiséget, s ezáltal nagy segítségére is volt előljárójának.

D' erék és minden szolgálatban alkalmasnak kitűnt altiszt az ezüst érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalgáján.

Takács Ignác közlegény április 2-án a Beszkidekben tüntette ki magát. A gépfegyverosztagban végezte kötelességét, midőn az ellenség tűzértsége és gyalogsága erős tűz alá vette őket. Bátor, félelmet nem ismerő magatartásával jó példát mutatott a már részben könnyen, részben nehezen sebesült, s már-már ingadozni kezdő fiatal bajtársainak. Közben maga is megsebesült, de mindazideig kitartott fegyvere szolgálatában, míg sikerült az oroszoknak ellenünk intézett támadását visszaverni; csak a támadás leverése után ment hátra sebei nek bekötözésé végett. Hozzáértőleg bánt a fegyverrel s ezzel egyik nagy támasza volt parancsnokának.

A kötelességtudó, bátor közlegény a nagy ezüst éremre lett vitézségéért beadva.

A lisztelosztás kérdése nálunk.

(Válasz Kovács Ármin Sándornak.)

Folyó évi szeptember hó 29-én a lap hasábjain szóvátettem a közlelmezési bizottságnak, a városi liszt forgalombahozatala és elárúsítása ügyében elfoglalt álláspontját.

Közérdekben levőnek tartottam, hogy mielőtt ezen ügy a közgyűlés által eldöntetik, előbb a nagy nyilvánosság előtt megvitattassék, ismerjék meg a bizottsági tagok ezen kérdés minden csinját-binját, annak horderejét és a kialakuló közfélfogást.

Jónak, hasznosnak tartom a fontosabb közérdekű dolgoknak előzetes nyilvános megvitatását, a jelen esetben szükségesnek tartottam annál inkább is, mert a közlelmezési bizottság oly ajánlatot fogadott el és akart a közgyűléssel elfogadtatni, mely egyrészt a tényleges helyzetnél is rosszabb helyzetet teremtett volna, másrészt sokkal előnyösebb ajánlatot, illetve javaslatot mellőzött.

Ezen tárgyú cikkemre polemikába bocsájtkozott Kovács Ármin Sándor, — akit cikkemben mint a közlelmezési bizottság általam kifogásolt határozatának leghangosabb és leghevesebb védelmezőjét névszerint is megneveztem.

Amennyire örvendtem, hogy céloimat, a városi lisztügy nyilvános megvitatását elértem, ép úgy megdöbbenett az cikknek érdes, goromba, provokáló hangja, amely teljesen szükségtelen közérdekű kérdések megvitatásánál.

Cikkeimet újból átolvasva, véleményem szerint, annak tenorja éppen nem provokálhatta ki azt a felbőszült, ideges stílust, amelyet Kovács Ármin Sándor használt.

Hogy a lisztkereskedést szóvátettem, az nem izetlenkedés. Lehet ez Kovács Ármin Sándornak kellemetlen, de akkor kellemetlenkedés és nem izetlenkedés.

Hogy a közönség lisztűkségletét 300 vagonra teszem, — nem 400 vagonra, amint Kovács Ármin ur cikkében állítja, de ez lényegtelen is, — ez lehet rossz számítás, amelyet annál könnyebb megcáfolni, de semmi esetre sem, — amit a cikkben kifejezve van, — „hogy szeliden mondjam, értelmetlenség.”

Hogy a felvetett kérdésről Kovács Ármin Sándor szerint egyikünknek halvány sejtelve nincs, — ezt így 'ex katedra' kimondani talán szerénytelenség nélkül még se lehet, ha valaki komoly érvekkel akar polemizálni.

Hát Kovács Ármin Sándor barátom ez nem stílus, ez nem harilapi polemianak megfelelő hang, ez az elfogult ember indulatkitörése és nem a nyugodt, tárgyilagos, az érvekkel küzdő vitaköz hangja.

Természetes, hogy ez uton nem követem, mert ezek a kifejezések nem érinthetnek, egyébként — végeredményben ugyanis a közönség fog ítéletet mondani úgy a hangról, mint hogy melyikünk képviseli ez ügyben a város közönségének érdekét.

Következő cikkemben a vitás lisztkérdéssel fogok foglalkozni.

Dr. Holly Géza.

Háborus jegyzetek

A belügyminiszter az elárult közgyámi intézmény pótlásául az „öntevényi társadalom” terhére szervezendő pártfogói intézmény létesítésének szükségét hangoztatta. Ezt a hadiárvak sorsát intéző pártfogói állást már több vármegye árvaszéke a községekben meg is szervezte s a kísérlet eddig igen szép eredményt mutat fel.

A pártfogói tisztelet elvállalók munkássága részben átmeneti részben állandó természetű, az átmeneti feladat az összes hadba vonultak és kiskorú hozzátartozóiknak fokozott védelme a háboru befejezéséig, illetve a hadifogságba jutottaknak hazaérkezéséig.

A hadbavonultak és a kiskorúaknak községi pártfogója a neki átadott nyilvántartás alapján azonnal utánna néz annak, hogy van-e minden hadbavonult vagyonának kezelője és a kiskorúnak hol, kinél, milyen ellátásban nevelésben részesülnek. Ha nincs alkalmas vagyon kezelő, ilyen a községekben keres és erről az árvaszékeknek jelentést tesz.

Utána jár annak, hogy a hadbavonult hozzátartozói a nekik járó hadisegítést pontosan megkapják. A pártfogó a hadisegélyre jogosultakról és a segítés mérvéről nyomatott tájékoztatót kap.

Ellenőrzi azt, hogy a segítés az arra jogosított veszi e föl, továbbá, hogy a kiskorúaknak jutó segítését a gondozó tényleg azok szükségleteire használja föl, gondoskodik a távollévő katonák és a kiskorúak ingatlanairól.

Vagyontalan hadiárvak örökbe fogadását jobbmódú, gyermektelen családoknak elősegíti, a kiskorúakat egyes gazdáknál, iparosoknál ingyenes ellátásra, valamely mesterségre való kitanításra elhelyezni iparkodik.

A kiskorúnak sorsáról neveltetéséről, személyi és vagyoni viszonyairól évről-évre jelentést tesz az árvaszéknak s ezen jelentésben a kiskorúak jövőjére, sorsának biztosítására vonatkozó javaslatait is belefoglalja.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

A ZSIRÓGY.

A Fejérmegyei Napló tegnapi számában megérthetetlen dolog gyanánt állították fel a mai magas zsirákat. Midőn hivatkozom a bizottság jelenlétében lefolyt és már a Szerkesztő Ur által leközlöt adatokra, amelyek a mai árakat világosan visszafükröztetik, legyen megengedve, hogy most már végre maga a hentesiparos is hozzászólhasson a kérdéshez.

Miként aránylik a mai zsirdragaság a más évekhez képest, holott ugyanakkor a sertésár 80—100 korona, a zsír ára 120—160 korona volt, a mai sertésár 480—500 korona, a zsír ára pedig 800 korona?

Egy kevés jóakarattal meg fogom tudni érteni a dolgot, s még a gyanútól is mentes leszek, hogy a közönséget „kiuzsorázom”.

Ha vissza méltóztatnak emlékezni a tavalyi tavaszi polemikánkra, amikor az akkori sertésárakkal nem tartottak arányosnak a húsárakat, akkor rámutattam arra, hogy ez csak azért van, mert a zsír, az akkori olcsó ára mellett sem volt oly mértékben piacra helyezhető, mint amilyen arányban a hús és zsirprodukciónak azt megkívánta volna. Ma a dolgot éppen fordítva áll, mert most, a hús nem helyezhető el oly mértékben, mint a hogy ezt egy racionális zsirprodukciónak megkívánna. Ennek pedig az okai:

1.) A közönség nem akceptálja a hús árát, bár ezt önköltségi, beszerzési árban hozzuk piacra.

2.) Ma egyáltalában lehetetlenség oly minőségű zsirsértés beszerzése, mint amilyenekben más években bőven dűskálhattunk.

3.) A növényzsirok, valamint az előbbi években behozott amerikai és más zsirok teljes nélkülözése.

Röviden ezek az okok, amelyekhez egy kommentárt kell még fűznöm.

Tekintettel az 1) pontban említetekre, hogy a húst, amit a közönség nélkülözhető tápszerrel deklarált, kénytelenek vagyunk az első sertés beszerzési árában a fogyasztó közönség rendelkezésére bocsájtani még pedig csakis azért, hogy ez jobban fogyjon s így meg legyen a lehetőség arra, hogy a zsirt minél nagyobb mértékben tudjuk előállítani.

A 2) alatt jelzett sertések minősége pedig a legfőbb oka a drágaságnak, mert az azelőtti években ugyiszólván csakis a legkitünőbb minőségű zsirsértést vágtuk, most tekintettel ezek hiányára, kénytelenek vagyunk javított, illetve félig hizott sertéseket vágni, s így csak természetes, hogy ma egy-egy sertésnek hús és zsir aránya is a zsir hátrányára változott, a húsra eső költségeket is a zsirt tartozik fizetni.

A 3) pontban említettem meg, hogy a növényzsirokat, valamint az amerikai zsirokat nélkülözünk

kell, s bár ezeket a magyarországi vidéki közönség nem használta oly nagy mértékben, de a zsir árát annál is inkább befolyásolja, mert Ausztriában és Németországban, ahol ezek a növényzsirok sokkal keletdöbök voltak, mint a sertészsir, most szintén sertészsirt használnak, amelyet igen természetesen Magyarországból szállítanak, és sokkal magasabb árakon vásárolnak óriási tételekben, mint a mily árakat „uzsorás”-nak minősítenek itt egy a szakmáját értő és a mesterségéből élni akaró iparost. Ezt különben azzal is bizonyítom, hogy míg Székesfehérvárott a zsír 8 koronába kerül, addig Budapesten a zsír mai ára 8:50 korona pénzben.

Ezek a fent elősoroltak köztudomású dolgok és így nagyon csodálatos, hogy ezekkel a körülményekkel egyáltalában nem is számolnak.

Ha pedig tekintetbe vesszük, hogy azok a kjadások, amelyek más években igazán csekélyek voltak, mint pld. a személyzet bére, lőtartás, kocsiartás, fűtőanyag ára, jótára, stb. stb. ma horribilisek, úgy azt hiszem, hogy mindenki

előtt, aki egy kissé nentrális szemüvegen keresztül nézi a dolgot és azután ítélt, tisztáztam magam minden erkölcsstelen val ellen.

Az indított kihágási ügyben tartott tárgyaláson felajánlottam a hatóságnak, hogy tegyen próbavágot, de az ítélet nyilván téves információk alapján anélkül hozott meg és most rehabilitációmat nekem kell illetékes helyen és a nagyközönség előtt keresnem.

Marschall Nándor.

HIREK.

— **Primícia.** Scholtz János ujmisés szombaton mondja első szentmiséjét délelőtt fél 10 óra-
kor a szeminkáriumi templomban.

— **A tanítók fizetése.** Mikor az állam rendezte a tanítók fizetését, Székesfehérvár is revízió alá vette a városi tanítók fizetését, s a közgyűlés ugyanannyi jövedelmet állapított meg nekik, mint az állami tanítóknak jár. A fizetés végleges rendezése a városi szabályrendelettel fog történni.

Székesfehérvár szab. kir. város

APOLLO-színháza.

Ma, csütörtökön csak egy nap

UJ KINEMASZKECCS

PARDON, TÉVEDTEM!

Bohózatos mozikeccs énnelkel és táncsal 4-részben.

Írta: Fritz Schönhoff.

Fordította és részben átdolgozta: E m ö d T a m á s.

S z e m é l y e k :

Báró Reszketeg Géza . . . dr. Erdélyi Géza,
Kiss Rózsika moziszinésznő . . . Kiss Rózsika,
Sándor József jómódu . . . Sándor József,
Sándor Mariska a huga, jómódu Kiss Mariska.

És a nagyszabású moziműsor ujdonságai.

A helyárak felemeltek. Az előadások kezdete
6 és 9 órakor.

Jegyek előre válthatók Krausz Verona tözsdéjében.

Schicht-mosás — Hadi-mosás

a legolcsóbb, legkíméletesebb és leghatásosabb mosási eljárás:

Áztassa be a ruhát „Asszonydicséret” mosó kivonat oldalban néhány órára, vagy egy éjszakán át. Most pedig már csak kevés szappant — a legjobb Schicht-Szarvas szappant — szükséges még, hogy szép fehérneműt kapjunk.

Megtakarít munkát, időt, pénzt és szappant.

Ominol kitűnő szer a kezek tisztításához és surolásnál konyhában és házban.

Egyszóval az elesett apa és az elhalt édesanya helyét a jó és gondos szülők helyét foglalja el a községi pártfogó és emberbaráti önzetlen tevékenységével megkönnyíti a községi előjáróság, közzgám, különösen pedig az ezernyi nagy és nehéz feladattal elfoglalt s nagyobbszabású humanitárius, szociális munkásságot fizikailag — teljesíteni képtelen jegyzők dolgát, helyzetét s a nemzet árvalnak sorsa, léte, jövője megalapozásával és biztosításával nagy szolgálatot tesz a köznek.

Nem könnyű feladat, az, a mi hadiárval községi pártfogóinak a vállára nehezedik, egész embert kíván olyant, aki a nagy idők hazafiu kötelességeinek tudatában van, aki szerencsés életkörülményei közepette ezen közérdekű szolgálat elvállalásával rója le halálját a nemzet árval gondozásba vételével azon hősök iránt, akik a haza védelmében, az itthonmaradt milliók jövőért, a nemzet fennmaradásáért áldozták föl drága életüket.

Az Adria, az Ungaro-Craata és a Magyar kelettengeri hajóstársaság állami szubvencióját tudvalövén a múlt esztendőben egyszerre 8 millió koronával emelte fel a kereskedelmi kormány és a törvényhozás. Ebből a 8 millió koronából az Adriának 3,150 000 korona, az Ungaro-Croatának 2,130 000 korona, a Magyar Kelettengerinek 1,440 000 korona, a Magyar Folyam és Tengerhajózásainak 1,350 000 korona jutott. A járatok között, amelyekre a szubvenció ellenében a társaságok vállalkoztak, az Adria egyedül a marakkói hajójáratokért 1,470 000 koronát kap évente, nem sokkal kevesebbet kap a kelettengeri hajóstársaság az ausztráliai járatokért, az Adria pedig bizonyos dél-amerikai járatokért. Nem képtelenül komikus dolog, hogy most, mialatt a társaságok hajói a kikötőben hevernek s gondolni sem lehet rá, hogy a nyílt tengerre merészkedjenek, milliókat kapnak az Ausztráliával és Marokkóval való forgalom ápolásáért? Ausztria és Magyarország egész tengeri külkereskedelmi forgalma 1912-ben 116.000 forintot tett ki, ebből Magyarországra körülbelül 40 000 frt. jutott. Ezért, ennek a forgalomnak fenntartásáért és biztosításáért talán még edemes volt 1,470 000 koronát fizetni a marakkói járatok címén, de most még ez a 30—40 000 forintos forgalom is lehetetlenné vált s nem hivatkozhatik rá, mint jogcímre, se a magyar kormány, se a hajóstársaságok.

— **Helybeli előfizetőink** részére az előfizetési nyugtákat a lapárusítókkal szétküldtük. Sziveskedjenek minél előbb kiváltani, hogy a lap küldésében fennakadás ne legyen.

Asszonydicséret
Mosópor
Mindenütt kapható!

— **Katonai kitüntetések.** *Hubnair* Károly állatorvos (beosztva a 4-ik vonatszályhoz) a koronás arany érdemkereszttel; *Nikolity* Gergely őrmester, *Szentiványi* László egyévi önkéntes, címzetes őrmester, *Feller* Henrik és *Kelemen* Imre szakaszvezetők, *Kajári* Antal és *Kiss* Lajos tizedesek, *Várad* László, *Donai* Lajos Viktor, *Domány* József és *Goldmann* Péter népfelkelők a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel, *Medgyesi* András, *Takács* György és *Apáthy* Ferenc szakaszvezetők a bronz vitézségi éremmel, — a m. kir. VI-ik csendőrkörületnél *Dobosi* Lajos címzetes őrmester a koronás ezüst érdemkereszttel (a vitézségi érem szalagján), *Walluch* János őrzető I. oszt. ezüst vitézségi éremmel, *Czigai* József csendőr címzetes őrmester a bronz vitézségi éremmel; — a cs. és kir. 69-ik gyalogezrednél *Wiener* János (tartalékos) főhadnagy (beosztva a 300-ik honvédegyalozredhez) és *Árvai* József hadnagy (beosztva a 302-ik honvédegyalozredhez) dicsősérel elismeréssel lettek kitüntetve.

— **Iskolaszéki ülés.** A város iskolaszéke kedden délután ülésezett, amelyen a folyó ügyeket intézték el a tanítók fizetési ügyével foglalkozott. Az iskolák megnyitásáról még nem határozhatott, mert a járvány még nem szűnt meg.

— **Művészet a dr. Prohászka Ottokár hadiarvaházra.** Dicséretreméltó az a törekvés, hogy a város közönsége minden módot felhasznál arra, hogy a dr. Prohászka Ottokár hadiarvaházra minél több pénz tudjon összegyűjteni. Jóllehet még rendszeres mozgalom nem indult meg a nemes ügy érdekében, már is szép összeg gyűlt egybe a város és a vármegye területén. Nosokára nagyobb mozgalmat fognak megindítani, amelynek Szőgyény-Marich Julia alapítványi hölgy lesz a vezetője. November 4-én este az Uránia színházban rendeznek művészetet a hadiarvaház javára, amelyen *Pallay* Matild művész fog szerepelni. Az est részletes programját most készílik elő.

— **A kárpáti falvakért.** A zenekedvelők egyesülete 50 koronát adományozott a kárpáti falvak felépítésére.

— **A város virilistái.** Székesfehérvár virilistáinak névsora elkészült, s október hó végeig közszemlélőre tették ki. Az esetleges kifogások beadásának is e hó végéig kell megtörténniük.

— **A hadimunkások bérének megállapítása.** A honvédelmi miniszter leiratot küldött a gyárakhoz, amelyben közli, hogy a hadiszolgáltatásról szóló törvényhez kiadott miniszteri utasítás szerint a szoftőrök, mechanikusok, gépészeket és kovácsokat öt korona napidíjban kell részesíteni. A miniszter arról értesült, hogy több helyen ezt a rendelkezést nem tartják be és ezért elrendeli, hogy a leiratot minden gyárban függeszték ki és hozzák a munkások tudomására. A munkások panaszukkal közvetlenül a honvédelmi miniszterhez fordulhatnak.

— **A főgimnázium II. osztálya.** *Urba* Károly osztálytársuk elhalálása alkalmából 25 koronát küldtek koszorúmegváltás címén a Fejérmegyei Naplóhoz a Hadseregélyzőnek.

— **Gruppe K.** Egy igazán modern és minden tekintetben kifogástalan, csinosan berendezett hadikórházat nyitottak meg kedden délután a színházban lévő emeleti helyiségekben. Az új hadikórház, amelynek hivatalos jelzése Gruppe K, száz ágyra van berendezve s a főápolónői tisztséget *Kraus* Tivadárné szászadóné tölti be, aki a háború alatt már bizonyította fáradszaktalan munkásságát és áldozatkészségét. A sebesültek ápolásában fősegítője *Vozáry* Béláné, aki szintén egyike a legteljesebb vöröskeresztes ápolónőknak. Mellettük még öt ápolónő szorgoskodik. A hadikórház konyháját öv. *Sebestény* Józsefné vezeti, akinek kitűnő főztét már eddig sok sebesült katona emlegeti és hálálkodik érte. Az új hadikórházat a jószívű közönség szíves jóindulatába ajánljuk.

— **A 8 koronás zsir miatt.** Mint ismeretes, a rencőrség több hentesiparost megbüntetett, mert 8 koronáért árulták a zsirt. Most 17 hentes ellen tettek feljelentést, akik szintén 8 koronáért árúlják a zsirt.

— **A díjnokok segítsége.** A város díjnokainak újabb háborús segítségért. Az országos egyesületük még 1260 koronát küldött a szétosztásra.

— **Egy intőző tragédiája.** Magrendítő baleset történt Velencén. *Schön* Ignác 55 éves intőző a *Basch*-féle tanáról a vasúthoz hajtatott kocsián. A lovak utközben megriadtak és a kocsit egy jégveremnek vitték, amelybe valamennyien beleestek. *Schön* szörnyen halt.

— **Miniszteri határozat.** *Harkányi* János kereskedelmi miniszter egy adott esetből folyólag határozatként kimondta, hogy a nyilvános iskolák, közintézetek és így az azoknál alkalmazottak, ha fizetésük az évi 2400 vagy napi nyolc koronát meg nem haladja, betegség esztére való biztosítási kötelezettség alá esnek. A rórn. kath. iskolák az alkalmazottainak betegségi biztosítási kötelezettségét meg nem szünteti az a tény, hogy részükre az egyházmegyei főhatóság által jóváhagyott díjlevél betegség okozta munkaképtelenségük esztére a fizetést husz héten át biztosítja.

— **A hagyma rekvirálása.** A hivatalos lap mai száma rendelkezett közöl, mellyel a szárított répaszemekre, mindennemű hagymára és fokhagymára kiterjesztik a szállítási igazolványok előmutatását. Ilyen igazolvány nélkül többé sem vasuton, sem hajón, sem gépkocsin nem szabad hagymát szállítani.

— **A kutba ölte magát.** Szabó Erzsébet huszonkét éves mári leány, ki már évek óta lelkigyöngyösgében sínylődött, öngyilkossággal vetett véget életének. F. hó 17-én este kutba akart ugrni, mely saját udvarukon van, de ebben meggátolták, azonban éjjel egy őrzetlen pillanatban kionsot a lakásból és tettét végrehajtotta.

— **Katonatemetés.** *Tragan* Marian 2 honvéd, kisláposnoki lakos a harctéren kapott lösebe következtében elhunyt. Temetését október hó 20-án d. u. 2 órakor volt a Szt. György kórház halottasházában.

— **A Székesfehérvári. Kölcsonös Segélyző-Egyet** elfogad hadi kölcsönjegyzéseket, s azok névértékének teljes összege erejéig nyújt kölcsönöket. Bővebb felvilágosítás az intézet helyiségben nyerhető.

— **Ujtás a női reform-fűzők tőrén;** gyári lerakatot sikerült szerezni oly higienikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárutás egész megyére **Vermes Frigyes**nél. Bious-újdonásgok állandó rakárón.

— **Vidéki előfizetőinket** tisztelettel kérjük, hogy az előfizetési hátralékokat megküldjék, továbbá az előfizetést megújítani sziveskedjenek, hogy a lap küldésében fenakadás ne legyen.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrszépítő, finomító készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bárszony puhává teszi, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. **Kapható Szűcs** Rébert Magyar Korona gyógyszerárban Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

VIJMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:(BARÁTOK EPULETE):
Pörkölt kávékeverékei utólráhetetlenek! Saját villamos kávénapypörkölt! Telefon 250.

SZÍNHÁZ.

Pardon, tévedtem. Az Apollóban nem régen szenzációs sikerrel csak egy előadásban bemutatott „Pardon tévedtem!” c. énekes táncos kinemaszkocs ma egy nap újra színre kerül. A darab elejétől végig hangos nevetésben tartotta a közönséget és igen sokat tapsolt a művészeknek. Most, hogy egy napra újra sikerült az Apolló vezetéséneke a nagyszerű szkeccset leszerződtetni, reméljük, hogy az a közönség, mely akkor nem tudta megnézni, szívesen keresi fel az Apolló színházat, hogy egy kellemes estét szerezzen magának. A szkeccset egy két felvonásos vigjáték „A falusi szízn” és legújabb harctéri filmripportok előzik meg. Az előadások 6 és 9 órakor. A helyárak felemeltek. Jegyek előre válthatók *Krausz* Verona tőszédjében.

Szerkesztői üzenet.

L. S. Önnek van igazsa. Nándorfehérvár és nem Nádorfehérvár. Belgrád-Beograd, magyarul fehérvár.

K. J. Helyben. Irásában sok az igazság. Csaknem úgy van, mint *Fényes* Samu mondta, hogy a göré esszük meg.

U. Sáregres. Taskendből megszökött hadifoglyok címét még egyiknek sem tudjuk így tehát addig nem kérdezősködhetünk azoktól *Tóth* János hadifogly sorsa után, aki szintén abban a fogolytáborban van.

NYILTTÉR*)
Dr. *Zsir* Talan cikkére a következő megjegyzéseim vannak: *Mikor* cikkét írta, bizonyára rá sem gondolt, hogy a zsirt a sertésből állítjuk elő, mely most éppen elég drága s arról sincs tudomása, hogy a húst az élősertés beszerzése árán adjuk el. Cikkének alapot nem adhat, hogy a rugás megint rugás s számtalanszor rugóspolgári hasznót a hadiadóbból következteti. Bár az akkori beszerzés és értékesítés ideje volna, ugy a közönségnek, mint a hentesnek könnyebb volna a helyzete. Mivel látom, hogy irántunk való jóindulatában mi minden elképzelhető jót kíván, nem hiszem, hogy ügyünk kedve szerint végződik, mert hogy 8 kor. a zsir ára, még mindig nem azt bizonyítja, hogy ez uzsora.

Marschall Nándor hentesiparos.
*) E rovatban közlötték nem vállal felelősséget a

APRÓHIRDETÉSEK.

Vidékéről apróhirdetéseket a legcélszerűbb postautáivalnyival földadni. A postautáivalnyival szöveg könnyen eifér. Lehet levélben is akkor a hirdetés árát bélyegekből küldjük. Eredeti ókmányokat oly ajánlatokhoz, amelyek jelleges hirdetésekre vonatkoznak, ne tessék mellékelni, mert ezekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Nős mindenest azonnal felvétetik az Apolló Színháznál. Jelentkezni lehet délután 6 óratól.

Füszerezletheberendezés eladó. Tudakozódni lehet a kiadóhivatalban. **Fizetéssel** tanulóit és mindenest felveszek. *Rudbányai* posztókereskedő.

Takarítónőt keresek a delelőti órákra. Tiszta és rendszeretöt. *Cim* Horváthné és *Rósné* papírkerekedésében *Kossuth*-utca.

Igen szép nemesített fajú *Krizantém*-tövek és virágcsokrok, *nürnbergi* édes forma, *nagysemmi* ribiztermő bokrok, *bötermo* málnatövek, *téli saláta* és nemes *eperpapáns* és *vörösrépa* kapható *Széchenyi* utca 26. szám alatt.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szerdán és csütörtökön október hó 20 és 21-én

Vesztett játszma

Dán társadalmi dráma 3 részben. **Pötmsör** : 1. Szerelmem oltárán. 2. A Cow-boy menyasszonya. 3. Soványító kura. 4. Lucz város és kikötője. **Rendes helyárak.** 2 előadás este 7 és 9 órakor.